

B&W Adviesnota

Onderwerp	Plan van aanpak Circulaire economie 2024-2025
Zaaknummer	
B&W datum	11 juni 2024
Naam steller	Medewerker team Ruimtelijke Ontwikkeling
Teammanager	Teammanager team Ruimtelijke Ontwikkeling
Portefeuillehouder	Erik van Daal

Besproken met portefeuillehouder?

Ja, met Erik van Daal op 3 juni 2024

Openbaarheid

Ja, per direct.

Bevoegd orgaan

B en W

Advies

1. Het verouderde Uitvoeringsprogramma Circulaire economie in te trekken
2. Het vernieuwde Plan van aanpak circulaire economie 2024-2025 vast te stellen

Inleiding

In het collegeprogramma 2022-2026 is de doelstelling opgenomen dat de circulaire werkwijze in 2035 vanzelfsprekend is, dit is onderdeel van het majeure procesplan 'Venray Vergroent'. Op 9 februari 2021 is de Visie Circulaire Economie Venray opgesteld en het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma. Tot op heden zijn een aantal onderdelen van het programma uitgevoerd, maar veel nog niet.

Het in de visie omschreven doel 'Een circulaire werkwijze is vanzelfsprekend in Venray in 2035', werd daar niet voldoende in uitgewerkt. Het bleef daarom onvoldoende helder waar we ons als gemeente op inzetten. Wat we wel deden, miste focus.

Een opzichzelfstaand uitvoeringsprogramma is ook niet passend bij waar circulaire economie voor staat en in welk stadium het zich momenteel bevindt. De circulaire gedachte moet niet op zichzelf staan, maar moet worden meegenomen in de integrale besluitvorming die door de gemeente wordt gedaan. Een plan van aanpak met een duidelijke richting past daar beter bij.

Beoogd resultaat

De vanzelfsprekendheid van circulariteit in Venray in 2035 en daarmee een reductie van 50% van de primaire grondstoffen waar te maken.

Argumenten

1.1 Het oude uitvoeringsprogramma was achterhaald

Het vorige uitvoeringsprogramma Circulaire economie is opgesteld toen de kennis ervan nog niet groot was. Dat leidde ertoe dat het uitvoeringsprogramma uit 2021 focus miste. Ook zijn er door ontwikkelingen in het vakgebied nieuwe mogelijkheden en kansen die Venray moet aangrijpen om de eigen visie beter terug te laten komen in het uitvoeringsprogramma.

1.2 Het oude uitvoeringsprogramma miste structuur

De projecten waren niet duidelijk gestructureerd. Dat maakte het onoverzichtelijk. Ook was het niet duidelijk wat de onderliggende samenhang was van de verschillende projecten.

1.3 Een uitvoeringsprogramma is niet passend op het moment

Een uitvoeringsprogramma geeft aan dat bij de uitvoering, het gros van het werk ook bij kernteam duurzaamheid ligt. Echter is het zo dat er vooral veel moet worden samengewerkt met de verschillende organisatieonderdelen om circulariteit te borgen bij de andere teams. Om die reden is een plan van aanpak passender.

2.1 De samenhang met de omgevingsvisie en omgevingsprogramma's is aangeduid

De circulaire economie raakt aan een heel groot deel van de organisatie. Ook heeft het een duidelijke impact op de verschillende omgevingsprogramma's die uit de omgevingsvisie ontstaan zijn. Door de samenhang hier duidelijker in aan te brengen is het ook duidelijker wat de rol van circulariteit is bij deze programma's.

2.2 Er is focus aangebracht op de eigen invloedssfeer in het nieuwe programma

De gemeente Venray heeft een grote impact op de circulariteit in Venray. Vooral met het aanleggen van grond-, water- en wegenbouw (GWW). Bij werkzaamheden rondom de GWW komen veel broeikasgassen vrij, ook zijn er in het huidige plan geen doelstellingen opgenomen waaraan de GWW moet voldoen. Ambtelijke beheerders en projectleiders missen daarin de ondersteuning om circulariteitsoverwegingen mee te nemen in het opzetten van projecten.

2.3 Er is duidelijk opgenomen hoe we de doelstellingen vast gaan leggen

Doelstellingen die op de korte en langere termijn haalbaar zijn misten volledig in het oude programma. De manier waarop en hoe deze worden vastgesteld voor woningbouw en de GWW, zijn in het nieuwe plan voorzien.

2.4 Het nieuwe plan wordt breed gedragen in de organisatie

Voor het oude plan voelden collega's niet veel eigenaarschap. Bij het opstellen van het nieuwe plan zijn collega's van andere afdelingen meegenomen om zo tot een breed gedragen plan te komen. Hiervoor zijn meerder informatieve/interactieve sessie gehouden om de input van collega's op te nemen.

2.5 Er worden concrete projecten genoemd voor ondernemers en Inwoners

De circulaire economie is heel breed en raakt alle onderdelen van de samenleving. In het bijzonder zal de (agrarische) industrie door nieuwe regelgeving en een snel veranderende realiteit (netcongestie) voor uitdagingen komen te staan. Als gemeente kunnen we hen ondersteunen door aan te sluiten bij de behoeften die ondernemers hebben. Hierbij is de rol van de gemeente om beleid te ontwikkelen dat ondersteunend is aan hun wensen en het faciliteren van onderlinge contacten in de gemeenten.

Kanttekeningen of risico's

2.1 Het vastleggen van concrete doelen kan je ook opspelen

Door het concreet te maken van de visie en doelen die meetbaar zijn, kan de gemeente er ook op worden afgerekend als de doelen niet zijn behaald. Het is echter essentieel om:

- Houvast te geven aan collega's bij het uitvoeren van hun taken
- Meetbare doelen te hebben waarop gestuurd kan worden.

Dit maakt het voor collega's ook duidelijk waar we naar streven. Zo kunnen ze dit ook meenemen in hun besluitvorming.

Communicatie

Na de zomer wordt een raadsinformatie georganiseerd over het thema duurzaamheid. Tijdens de informatieavond wordt ook aandacht geschonken aan circulaire economie en het nieuwe plan van aanpak.

Financiële gevolgen

De financiële gevolgen zijn nog niet geheel bekend

Omdat er nog onbekende projecten zijn die nog worden toegevoegd aan het uitvoeringsplan zijn de kosten nog niet bekend. Hetzelfde geldt voor een deel van de projecten waar de ureninzet en de kosten nog moeten worden geraamd. Aangezien kernteam duurzaamheid vooral aanschuift als ondersteuner bij projecten en vaak niet als initiator, zijn er op basis van alleen dit plan van aanpak geen meerkosten. Pas wanneer de producten, zoals een beleidskader, worden vastgesteld is hier pas zicht op. Deze producten moeten ook afzonderlijk nog worden vastgesteld.

Vervolgtraject besluitvorming

n.v.t.

Evaluatie

2026

Bijlagen

Plan van aanpak circulaire economie 2024-2025

Naslagwerk

Plan van aanpak circulaire economie 2024-2026

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
2 Omgevingsvisie	4
2.1 Omgevingsprogramma: Venray Vergroent.....	4
2.2 Omgevingsprogramma: Economie	5
2.3 Omgevingsprogramma: Wonen	5
2.4 Omgevingsprogramma: Landelijk gebied.....	5
3 Plan van aanpak 2024-2026	5
4 Het plan van aanpak	6
4.1 Circulaire gemeente.....	6
Proces: Gestructureerd circulair inkopen en aanbesteden.....	6
Proces circulaire openbare ruimte: Aanpassen toetssteen	7
Beleid: Beleidskader circulaire openbare ruimte.....	8
Beleid: Convenant Circulair Bouwen	9
Beleid: Investerings en afschrijvingen	9
Beleid: Aanpassen welstandsnota	10
Project circulaire openbare ruimte: Dashboard duurzaam GWW	11
Project: Circulair ambachtscentrum.....	12
4.2 Circulaire inwoner	13
Project: Circulaire inname van zorgmateriaal.....	13
Project: prijsvraag voor leerlingen	13
4.3 Circulair ondernemen.....	14
Project circulair ondernemen: Analyse circulair bedrijventerrein Smakterheide	14
Project circulair ondernemen: Kringloop en biobased landbouw	14

1 Inleiding

Voor u ligt het nieuwe Plan van aanpak circulaire economie 024-2026. Dit plan geeft uitvoering aan de in februari 2021 door de gemeenteraad vastgestelde Visie Circulaire Economie. De gemeenteraad heeft de visie vastgesteld om een antwoord te geven op een grote opgave die door het Rijk geformuleerd is in het Nationale Programma Circulaire Economie (NPCE): het verminderen van de primaire abiotische grondstoffen met 50% in 2030. De gemeenteraad heeft in de visie dit streven omarmd en een eigen ambitie benoemd: een circulaire werkwijze is vanzelfsprekend in Venray in 2035. In de visie is de 9-R aanpak, die genoemd wordt door de Europese Unie om een circulaire economie te realiseren, omgezet naar de Venrayse circulaire ladder: voorkomen, verminderen, onderhouden, hergebruiken, repareren, herbestemmen en recyclen. Door deze strategieën te implementeren in beleid en eigen handelen, geven we invulling aan de doelstellingen van het Rijk. Dat doen we aan de hand van de zes speerpunten die in de visie zijn benoemd. De speerpunten worden hieronder in het kort beschreven.

Venrayse circulaire ladder

Speerpunt 1 - Bewustwording

Voor een transitie is bewustwording essentieel. Venray staat aan het begin van een circulaire transitie, maar er is nog niet genoeg kennis in de organisatie en samenleving om hier goed mee aan de slag te kunnen. Het is essentieel om de gemeentelijke organisatie, inwoners en ondernemers bewust te maken van de ketens die grondstoffen doorlopen. Ook zetten we in op kennisdeling, zodat inwoners en ondernemers op basis hiervan bewuste duurzame keuzes kunnen maken. De gemeente is hierbij promotor, verbinder en facilitator. We maken betrokkenen enthousiast om mee te doen aan een circulaire economie.

Speerpunt 2 - Inkopen

Als gemeente is inkoop een zeer geschikt middel waarmee circulariteit kan worden gerealiseerd. Bij inkoop en aanbestedingen is de gemeente immers degene die de randvoorwaarden hiervoor schept. Doordat we de markt hiermee uitdagen, komt deze met innovatieve oplossingen zoals zero-emission bouwen, gebruik van biobased materialen of cradle-2-cradle bouwen. Dit is bijvoorbeeld in de grond-, weg- en waterbouw erg belangrijk, omdat ongeveer 80% van alle infrastructuur door gemeente onderhouden wordt.

Speerpunt 3 - Samenwerking

Marktwerving is in veel gevallen een goede manier om prijzen van producten laag te houden. Daar zitten echter perverse prikkels aan vast. Zo worden producten door boeren voor lage prijzen aan supermarkten verkocht en zijn de prijsafspraken niet altijd gunstig voor iedereen. Vaak leidt dit ook tot een zo groot mogelijke productievraag, waarbij vraag en aanbod niet op elkaar aansluiten. We zetten daarom in op ketensamenwerking tussen verschillende partijen, om waar mogelijk eerlijke afspraken te maken en grondstofstromen in kaart te brengen.

Speerpunt 4 - Verdienmodellen

De gemeente Venray faciliteert kennisvergaring en ondersteunt lokale ondernemers in een zoektocht naar nieuwe verdienmodellen, om zo een robuuste economie te realiseren die ook toekomstbestendig is. Grondstoffen behouden waarde en worden aan het einde van de levenscyclus niet zomaar weggegooid. Een voorbeeld hiervan is het telen van biobased materialen.

Speerpunt 5 - Meten is weten

Er is nog veel onbekend over de huidige staat van circulariteit in Venray. Projectleiders en beheerders in de ambtelijke organisatie zijn druk bezig met het implementeren van maatregelen, maar hebben geen overzicht van de vooruitgang die ze boeken. Om inzichtelijk te krijgen hoe Venray ervoor staat worden er meerdere monitors opgezet die circulariteit in de gemeente meten. Datagedreven werken is de fundering voor dit speerpunt. De gemeente is begonnen om deze vorm van werken uit te rollen. Circulaire economie is opgenomen in de Venrayse datastrategie.

Speerpunt 6 - Goede voorbeeld

Om de visie goed uit te dragen moet Venray zowel gemeente als organisatie ook het goede voorbeeld geven. Verandering begint bij onszelf. We spreken onze hoge ambities duidelijk uit en proberen deze ook te behalen. De doelen die we voor onszelf stellen, worden door dit plan van aanpak verder uitgewerkt.

2 Omgevingsvisie

Sinds 1 januari 2024 is de nieuwe Omgevingswet van kracht. Hier zijn behalve juridische wet- en regelgeving, ook maatschappelijke doelen in benoemd die we als Nederland willen bereiken. Deze zijn gericht op een gezonde en duurzame leefomgeving. We zijn als gemeente Venray al begonnen met het invullen van deze doelstellingen voordat de Omgevingswet van kracht ging. Hiervoor heeft de gemeente de omgevingsvisie uitgewerkt en vertaald naar vier hoofdambities:

- Groen wonen voor iedereen
- Een gezond Venray heeft de toekomst
- Venray bloeit, bruist en boeit
- Natuurlijk Venray

De uitwerking van deze ambities verloopt via de verschillende omgevingsprogramma's. Het onderwerp circulaire economie raakt al deze programma's op verschillende manieren. Omdat de rol van circulaire economie niet altijd meteen duidelijk is, wordt hieronder kort de samenhang weergegeven met de andere opgaven.

2.1 Omgevingsprogramma: Venray Vergroent

Het omgevingsprogramma Venray Vergroent behelst het duurzaamheidsinitiatief van de gemeente Venray om aan een duurzame toekomst te werken. Circulaire Economie is een deelproject van dit programma en valt onder kernteam Duurzaamheid. Kernteam Duurzaamheid staat aan de lat om circulaire economie bij alle partijen binnen en buiten de gemeente aan te kaarten. Dit alles met het doel om circulariteit in het DNA van Venray te verweven. Kernteam Duurzaamheid ondersteund

vooral bij projecten en begeleid initiatieven door naar de juiste partijen in de gemeente. Intern pakt Kernteam duurzaamheid het initiatief op projecten voor de interne dienstverlening.

2.2 Omgevingsprogramma: Economie

De economie van Venray is een belangrijk aandachtspunt van de gemeente. Werkgelegenheid, ondernemerschap en onder andere recreatie zijn van essentieel belang voor de inwoners van Venray. Waar andere omgevingsprogramma's al vastgesteld zijn, wordt er momenteel nog gewerkt aan het omgevingsprogramma Economie. In deze uitwerking zal aandacht worden besteed aan hoe circulaire economie en duurzaamheid zijn plek hierin kan vinden. Kernteam Duurzaamheid adviseert bij economie hoe circulariteit kan worden ingebed in de economische activiteiten die in Venray plaatsvinden. Circulariteit bestaat daarbij niet als een opzichzelfstaand onderwerp, maar is verweven door de gehele economie.

2.3 Omgevingsprogramma: Wonen

Momenteel kampt heel Nederland met een woningtekort, ook Venray heeft een opgave in het realiseren van een passende woningvoorraad. Met het omgevingsprogramma Wonen wordt hier een invulling aan gegeven. De inzet is om zo goed en zo snel mogelijk passende woningen voor de inwoners te realiseren. Als dit op een traditionele manier gebeurt, zorgt dit voor veel uitstoot en grondstoffenverbruik. Kernteam Duurzaamheid adviseert daarom hoe woningen op een circulaire manier kunnen worden gerealiseerd. Hierbij kan worden gedacht aan materialenverbruik, typen woningen, bouwmethodes en beleid om doorstroom te verbeteren waardoor er minder huizen hoeven te worden gebouwd. Ook wordt er aandacht geschonken aan hoe de bestaande woningvoorraad circulair kan worden verduurzaamd. Dit brengt een hele andere problematiek met zich mee.

2.4 Omgevingsprogramma: Landelijk gebied

Het landelijk gebied van Venray staat onder druk. Er spelen diverse problematieken die nu gelijktijdig om een oplossing vragen, denk hierbij aan stikstofproblematiek, bodemuitputting en geuroverlast. De gemeenteraad heeft daarom de opdracht gegeven om de 'Kernwaarden Veilige en Gezonde Leefomgeving Landelijk Gebied' op te stellen. Hiermee wordt een richting gegeven aan de oplossingen die mogelijk zijn om de opgaven aan te pakken. Circulariteit raakt aan een aantal van deze kernwaarden. Kernteam Duurzaamheid staat aan de lat om over de verbinding tussen de kernwaarde en circulariteit te adviseren. Zo nemen we dit mee bij projecten en activiteiten die in het landelijk gebied worden uitgevoerd. Dit doen we door mee te denken en onderzoeken in te zetten naar innovatie of juist historische oplossingen, die passend zijn voor het gebied.

3 Plan van aanpak 2024-2026

Het reduceren van het gebruik van primaire abiotische grondstoffen met 50% vraagt niet altijd om eenzelfde aanpak. De circulaire economie heeft een organisatie- en gemeentewijd bereik en vraagt veel van zowel de eigen organisatie als van de omgeving. Wat dat precies gaat betekenen, laat zich niet gemakkelijk optekenen.

De ambitie 'Een circulaire werkwijze is vanzelfsprekend in Venray in 2035' en het Rijksdoel uit het NPCE zijn te abstract om functioneel mee uit te voeren te kunnen. We hebben niet inzichtelijk hoe

we dat gaan bereiken of wat die circulaire werkwijze in Venray precies inhoudt. In dit plan van aanpak doen we een concretiseringsslag, waarbij we inzetten op het formuleren van onze eigen doelstellingen en nog belangrijker: hoe we die gaan bereiken. Vanuit die gedachte is het ook het meest logisch om daarbij vooral de focus te leggen op de eigen organisatie. Wanneer we onze eigen doelen en werkmethoden helder beschreven hebben, kunnen we deze ook sterk naar buiten toe uitdragen. Zo weten inwoners en initiatiefnemers wat ze van de gemeente kunnen verwachten. Circulariteit wordt daarmee een leidende gedachte in de gemeente.

Dit doen we aan de hand van de eerdergenoemde speerpunten die tot projecten en activiteiten zijn uitgewerkt. Hiermee verhelderen we onze eigen werkwijze en doelstelling. We maken hierin onderscheid tussen processen, projecten en beleid & onderzoek.

De onderdelen die zijn opgenomen in het plan van aanpak hebben dus vooral de focus op de eigen invloedssfeer. Dat betekent echter niet dat we de ontwikkelingen buiten de eigen organisatie niet meenemen. Deze gaan razendsnel en vragen dat we daarbij aangehaakt blijven. Innovaties en initiatieven van inwoners en ondernemers blijven een belangrijke motor voor de ontwikkeling van Venray en zodra deze kenbaar worden gemaakt bij de gemeente worden deze ook meegenomen.

Tijdens de uitvoering en planning van de projecten wordt de definitieve haalbaarheid en betaalbaarheid vastgesteld. Voor veel projecten is het vooraf niet mogelijk om een redelijke inschatting naar kosten en mogelijkheden te maken. Kernteam Duurzaamheid is daarbij ook vaak niet de eigenaar van projecten, maar dient een ondersteunende functie.

Per onderdeel staan de speerpunten uit de visie, het doel, de aanpak, de partijen en het beoogde resultaat beschreven. Het speerpunt 'meten is weten' vormt de basis voor monitoring van dit plan. Zonder monitoring kan niet bepaald worden of de doelen die we stellen ook daadwerkelijk behaald worden. Het plan is gestructureerd zodat het duidelijk weergeeft op welke manier de projecten bijdragen aan de doelgroepen uit de visie: gemeente, inwoner en ondernemer.

Het plan van aanpak is een dynamisch document. Als goede nieuwe initiatieven of kansen zich voordoen, worden deze benut en ingepast. Het plan zal tot het einde van 2025 lopen waarna het volledig geëvalueerd en, indien nodig, bijgesteld wordt.

4 Het plan van aanpak

4.1 Circulaire gemeente

Hier zijn de onderdelen benoemd waar we zelf als gemeente het meeste invloed op hebben.

Proces: Gestructureerd circulair inkopen en aanbesteden

Toelichting

Als gemeente kopen we zelf veel in en zijn we aanbestedingsplichtig voor grotere aankopen en/of afnames van diensten. Duurzaamheid is als onderdeel benoemd op het inkoopstartformulier voor alle inkopen en aanbestedingen. Het formulier wordt voor elke inkoop of aanbesteding ingevuld en daarin moet worden aangegeven op wat voor manier duurzaamheid in het proces wordt meegenomen. In theorie leidt dit tot een proces waarin duurzaamheid (en circulariteit) geborgd is. In de praktijk zien we dat circulariteit nog niet voldoende zichtbaar wordt meegenomen in het proces. Inkopers kunnen makkelijk afwijken van de procedure met een nee-tenzij argument. De beleidsmedewerker duurzaamheid krijgt weinig adviesvragen en voor Openbare Ruimte (OR) is er niet genoeg zicht op het effect van eigen handelen.

Er worden sessies georganiseerd met de betreffende teams/onderdelen om circulariteit opnieuw onder de aandacht te brengen. Om circulariteit beter te borgen worden gesprekken gehouden met de inkopers van afdelingen bij de gemeente waar de grootste inkopen gedaan worden. Dat zijn de volgende afdelingen:

- Facilitaire Zaken
- Openbare Ruimte
- ICT
- Energie (geen afdeling, maar wel relevant onderdeel van OR)
- Sociaal Domein¹

In deze sessies wordt nagedacht over afspraken en doelen die helpen om circulariteit beter te borgen in het inkoopproces.

Resultaat

De verschillende afdelingen hebben expertise opgedaan om circulariteit bij alle inkopen en aanbestedingen te realiseren.

Speerpunten

Inkopen, bewustwording.

Wie is aan zet

Ambtelijke organisatie, Kernteam Duurzaamheid

Proces circulaire openbare ruimte: Aanpassen toetssteen

Toelichting

De toetssteen is een object waaraan alle projecten van Openbare Ruimte worden getoetst. Door een aanpassing aan de toetssteen wordt circulariteit bij voorbaat meegenomen in het ontwerpen van alle projecten die hieraan getoetst worden. Het aanpassen van de toetssteen vergt zorgvuldige overwegingen. Wanneer we onredelijke eisen stellen, lopen we het risico dat aannemers niet meer inschrijven op onze werken.

Aanpassingen aan de toetssteen kunnen alleen worden gedaan op basis van beleid. Dit proces is daarmee verbonden aan het vaststellen van een beleidskader voor de openbare ruimte op het gebied van circulariteit.

Resultaat

---

¹ Sociaal Domein is regionaal uitbesteed.

Een aangepaste toetssteen waar circulariteit geborgd is met de nieuwste inzichten.

Speerpunt

Metten is weten

Partners

OR

Wie is aan zet

Adviseur OR, Kernteam Duurzaamheid ondersteunt

Beleid: Beleidskader circulaire openbare ruimte

Toelichting

Voortbouwend op de aanpassing van de toetssteen is er een beleidskader circulair bouwen nodig. Hierin wordt voorzien wat we als gemeente als richtlijnen aanhouden voor bouwwerken en civiele reconstructies. We zijn hier niet alleen aan zet. Aannemers als marktpartijen zijnde hebben zicht op wat de nieuwe ontwikkelingen zijn en worden hierin ook meegenomen op basis van hun expertise.

In een samenwerking met aannemers, ontwikkelaars en gemeente wordt een beleidskader vastgesteld. Het is van belang voor interne en externe projectleiders dat dit beleidskader niet alleen wensdenken is, maar ook daadwerkelijk uitvoerbaar is.

Resultaat

Een werkbaar beleidskader dat duidelijke doelen vaststelt. Hierin wordt reconstructie maar ook de bouw van nieuwe wegen in omschreven.

Speerpunt

Inkopen, samenwerken, verdienmodellen

Partners

OR, RO, Building Balance; lokale, regionale en nationale aannemers

Werkgroep:

Beleidsmedewerker RO	-	2 uur per bijeenkomst
Beleidsadviseur OR	-	2 uur per bijeenkomst
Projectleider OR	-	2 uur per bijeenkomst
Beheerder OR	-	2 uur per bijeenkomst
Project assistent	-	2,5-3 uur per bijeenkomst

Wie is aan zet

Beleidsmedewerker RO

Planning

Start Q2 2024, opleveren beleidskader Q4 2024

Beleid: Convenant Circulair Bouwen

Vanaf 1 januari 2024 is het niet meer mogelijk om aanvullende eisen te stellen over de variabele MilieuPrestatie Gebouwen bij het bouwen van woningen en kantoren. Dit is een goede graadmeter waarmee de circulariteit van een gebouw kan worden berekend. In de Woningwet zijn voor gemeenten de mogelijkheden om van de eisen uit het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) af te wijken ingeperkt. In 2025 zal hier ook utiliteitsbouw worden opgenomen, waaronder bijvoorbeeld schoolgebouwen vallen.. Het is daardoor niet mogelijk om eenzijdig als gemeente eisen op te leggen aan het bouwen van nieuwe woningen en kantoren, die verder gaan dan het Bbl.

Dit neemt echter niet weg dat we alsnog kijken naar mogelijkheden om de eigen ambities waar mogelijk eerder te realiseren. Zo wordt onderzocht of partijen in de regio (ontwikkelaars, woningcorporaties, aannemers, buurgemeenten) hier lokaal of bovenlokaal afspraken over willen maken in de vorm van een convenant. Op basis van gelijkwaardigheid is het nog altijd mogelijk om afspraken te maken, waarbij gekeken wordt naar de kansen die zich regionaal voordoen en daarop in te spelen.

Resultaat

Een werkbaar convenant dat duidelijke doelen vaststelt. Hierin wordt het bestaande woonbestand, maar ook nieuwbouw in omschreven.

Speerpunt

Inkopen, samenwerken, verdienmodellen

Partners

MO, RO, Building Balance; lokale, regionale en nationale ontwikkelaars en woningcorporaties, buurgemeenten.

Wie is aan zet

Programma team wonen, Kernteam duurzaamheid adviseert

Planning

Start Q2 2024, opleveren convenant Q4 2024

Beleid: Investerings en afschrijvingen

Circulair bouwen heeft een bepaalde meerwaarde bij investeringen. In tegenstelling tot het normale lineaire afschrijven waarbij activa naar nihil worden afgeschreven wordt uitgegaan van een bepaalde restwaarde. Deze restwaarde is belangrijk voor de financiële afwegingen van de investering, het betekent namelijk dat de kapitaallasten lager zijn. Hierdoor kunnen circulaire investeringen financieel gunstiger zijn, dan investeren in activa die lineair worden afgeschreven. In de eigen financiële verordening worden de regels voor het activeren van investeringen en afschrijvingen omschreven. Dit is in lijn met het Besluit begroting en verantwoording. Echter maakt dit de keuze voor circulaire investeringen financieel gezien niet altijd even gunstig.

Onderzoeken hoe circulariteit meegenomen kan worden in het financiële proces is daarom essentieel voor de gemeente. Er zijn ook risico's aan verbonden, dus het onderzoek moet grondig gedaan worden.

Resultaat

Circulaire economie is geborgd in financieel beleid. Dit maakt de keuze voor investeringen in circulaire activa financieel aantrekkelijker.

Speerpunten

Inkopen, bewustwording, goede voorbeeld geven

Partners

Financial planning & control (FP&C)

Wie is aan zet

Kernteam duurzaamheid brengt onder de aandacht. FP&C past jaarlijks de verordening aan

Planning

Start Q2 2024

Beleid: Aanpassen welstandsnota

Toelichting

De gemeente is verplicht om een welstandsnota vast te stellen. In de welstandsnota worden welstandkaders benoemd waaraan bouwplannen worden getoetst die ingediend worden bij de gemeente. Echter wordt hierin geen rekening gehouden met veranderende bouwmaterialen, zoals de opkomst van biobased materialen. Met dit project wordt onderzocht of een aanpassing van de welstandsnota wenselijk en/of mogelijk is om zo duurzame ontwerpen positiever te beoordelen. De uitkomst kan ook zijn dat een aanpassing van de welstandsnota kan worden gebruikt om duurzaamheid juist op een positieve manier te bevorderen.

Resultaat

Aanpassing van de welstandsnota, waarbij duurzame bouwplannen met andere bouwmaterialen doorgang kunnen vinden of juist bevorderen.

Speerpunten

Bewustwording, samenwerking

Partners

Adviesbureau Omgevingskwaliteit

Wie is aan zet

Kernteam duurzaamheid initieert, welstandcommissaris draagt verantwoordelijkheid voor het welstandsbeleid.

Planning

Start Q4 2024

Project circulaire openbare ruimte: Dashboard duurzaam GWW

Toelichting

Om te meten wat de vooruitgang is van de gemeente op het gebied van circulariteit in het aanleggen van Grond-, Weg- en Waterwerken (GWW), wordt een pilot opgezet waarbij via een dashboard de voortgang wordt gemonitord. Voor het dashboard moet een uitgebreide nulmeting verricht worden. Vervolgens worden van nieuwe projecten de data in het dashboard ingevoerd en meten we hoe circulair de openbare ruimte is. Dit project is opgenomen in de datastrategie.

Resultaat

Uiteindelijk willen we al onze assets van de openbare ruimte in kaart hebben gebracht. Een van de producten die we hiervoor gaan realiseren is het Dashboard Duurzaam GWW. Hierin wordt van het areaal van de gemeente de circulariteit en de milieu-impact berekend op basis van 5 KPI's:

- Broeikasgassen
- Milieukostenindicatie (MKI)
- Circulariteit (input- en outputstromen)
- NO_x – brandstoffenmaterieel;
- Energieverbruiksinstallaties

Speerpunt

Metten is weten

Partners

Openbare Ruimte, Provincie Limburg, Onderzoeksbureau voor berekenen van MKI

Wie is aan zet

Gemeente, Kernteam duurzaamheid samen met OR

Planning

Start Q3 2024

Project: Grondstoffenbank - Pilot Madaster

Toelichting

Voor het circulair beheren van gebouwen wordt gemeten wat de grondstoffen zijn die in en uit een gebouw gaan. In het programma van Madaster kunnen Building Information Modeling (BIM) - modellen worden ingevoerd, die met behulp van aangesloten databases de samenstellingen van de grondstoffen kan beoordelen op circulariteit. De bouw van de school Focus Spectrum is de pilot waarbij wordt gekeken hoe toepasbaar en bruikbaar dit is. Bij positieve resultaten zal Madaster worden ingezet om het bestaande bestand aan gebouwen van de gemeente door te lichten. Zo worden grove inschattingen gemaakt over de grondstoffen die in de gebouwen opgeslagen zijn.

Resultaat

De circulariteit van het nieuwe gebouw van Focus Spectrum wordt in kaart gebracht met behulp van het BIM-model. Bij succesvol gebruik en positieve evaluatie kan de pilot worden uitgebreid.

Speerpunt

Meten is weten

Partners

Madaster, OR, Driessen Architectuur.

Wie is aan zet

RO en OR, Kernteam Duurzaamheid ondersteund

Planning

Start Q3 2024

Project: Circulair ambachtscentrum

Toelichting

Een van de grootste verspillingen van grondstoffen is het verliezen/verbranden wanneer spullen weggegooid worden. Niet alleen is dit een verspilling, maar het kan ook vernietiging van waarde zijn wanneer schaarse grondstoffen niet teruggewonnen worden uit elektrische of elektronische apparaten zoals telefoons en laptops.

Daarbij kan het inleveren van apparaten en objecten met defecten ook een leerkans zijn voor jongeren in opleiding. Zij kunnen leren om kapotte machines/apparaten te maken of om hoogwaardige onderdelen van oude objecten in nieuwe objecten te verwerken. Door materialen in te nemen in een circulair ambachtscentrum leg je de focus op hergebruik en reparatie in plaats van het vernietigen van waarde. Met betrokken lokale partijen en inwoners als lokale afzetmarkt voor gebruikte materialen, komt de circulaire werkwijze een stap dichterbij. Het creëren van een circulair ambachtscentrum kan dus verschillende positieve effecten hebben voor de gemeente Venray.

Resultaat

Haalbaarheidsonderzoek naar de mogelijkheid van een circulair ambachtscentrum in Venray.

Partners

Koninklijke Nederlandse vereniging voor afval- en reinigingsdiensten, Rijkswaterstaat, VANG-huishoudelijk afval, Renewi, (*potentieel Gilde Opleidingen, potentieel ondernemers*)

Wie is aanzet

Gemeente, samenwerking Kernteam duurzaamheid en Afval

Start

Nog te bepalen aan de hand van het Grondstoffenbeleid uitvoeringsplan.

4.2 Circulaire inwoner

Hier zijn de projecten benoemd die een impact hebben op of op initiatief zijn van de inwoners van Venray zonder een commercieel belang.

Project: Circulaire inname van zorgmateriaal

Toelichting

In de zorg worden materialen zoals incontinentiemateriaal en verbanden, in te hoge of lage aantallen uitgegeven. Hierdoor hebben nabestaanden soms veel materiaal over wat ze weggooien, omdat ze niet weten wat ze er mee moeten doen. Dit terwijl deze materialen voor mensen met een kleine portemonnee hard nodig is, die verzekeringstechnisch niet genoeg materiaal krijgen,. Een initiatiefnemer heeft hierover contact gezocht met de gemeente. Zij wil een pilot die zij reeds uitgevoerd heeft in Brabant, uitbreiden en verbeteren in onze eigen gemeente. Hierbij heeft ze samenwerking gezocht met een zorg-onderwijsinstelling die zou kunnen helpen bij de inname en uitgifte van het materiaal. Door zorgleerlingen en professionals dit te laten doen, zouden zij ook mantelzorgers die met verschillende vragen aankomen bij zo'n innamecentrum kunnen helpen. Een dergelijke locatie kan ook naar de toekomst toe uitbreiden en een mogelijke plek zijn waar medisch afval wordt afgegeven.

Resultaat

Een circulair innamepunt van zorgmaterialen, waarbij initieel wordt gestart met de inname van incontinentiemateriaal en verbandmiddelen. Dit kan bij positief bevinden worden uitgebreid naar andere zorgmaterialen zoals katheters. Hier kunnen mantelzorgers en andere inwoners ook heen met laagdrempelige vragen.

Partners

Coöperatie Leermeester in zorg, initiatiefnemer, WMO, andere zorginstanties, MO

Wie is aan zet

Initiatiefnemers, beleidsmedewerker MO, Kernteam duurzaamheid adviseert

Start

Q2 2024

Project: prijsvraag voor leerlingen

Toelichting

De kinderen van Venray zijn de toekomst. Duurzaamheid zal voor hen veel meer vervlochten zijn in hun levens. Omdat we hen ook graag over de toekomst willen inspireren, willen we ook graag iets voor ze kunnen betekenen. Om hen te activeren en goed mee te denken over een circulair Venray, organiseren we een prijsvraag waarbij de winnaar een geldbedrag krijgt om zijn idee ook daadwerkelijk uit te kunnen voeren.

Resultaat

Oplossing voor een concrete uitdaging van circulaire economie in Venray.

Speerpunten

Bewustwording, samenwerking

Partners

Onderwijsinstellingen in Venray.

Wie is aan zet

Kernteam Duurzaamheid

Start

Evalueren op Q1 2025 of het passend is.

4.3 Circulair ondernemen

Circulair ondernemen is in de gemeente Venray nog niet vanzelfsprekend. Om circulariteit te bevorderen zal samen met de ondernemers gekeken moeten worden naar hoe circulariteit bevorderd kan worden. Het geven van een juiste invulling aan de grondstoffenstromen die de gemeente in- en uitgaan is van belang zodat we zo min mogelijk onnodige grondstoffen gebruiken.

Project circulair ondernemen: Analyse circulair bedrijventerrein Smakterheide

Toelichting

Het bedrijventerrein heeft eerder aangegeven in te willen zetten op de energietransitie en klimaatadaptatie. Als enige terrein in Venray heeft dit bedrijventerrein dan ook een Bedrijven Investeringszone (BIZ) en een hoge interne organisatiegraad. Door te inventariseren wat de behoeften zijn en wat de gemeente kan doen om hen te faciliteren in het circulair maken van het bedrijventerrein, kan het dienen als model voor andere bedrijventerreinen om ook naar te kijken.

Resultaat

Projectenboek/initiatievenlijst voor Smakterheide om meer circulair te worden.

Speerpunten

Verdienmodel, samenwerken, bewustwording, meten is weten

Partners

Bedrijventerrein Smakterheide

Wie is aan zet

Kernteam duurzaamheid is kartrekker

Planning

Nog niet gepland

Start

Mogelijk Q4 2024

Project circulair ondernemen: Kringloop en biobased landbouw

Toelichting

De agrarische sector is voor de gemeente Venray een dragende sector. In het omgevingsprogramma Landelijk gebied is een van de vraagstukken hoe moet worden omgegaan met deze sector in zijn geheel. En in welke richting het landelijke gebied zich in de komende jaren zal ontwikkelen. Vanuit het oogpunt van circulaire economie zijn er ook grote vraagstukken op te lossen. Hoe kan in een gesloten kring landbouw worden bedreven om zo het milieu en klimaat waar mogelijk te ontzien? Waar blijven we intensief agrarisch ondernemen en waar juist extensief?

Een van de meest kansrijke antwoorden op die vragen is het telen van andere soorten gewassen. Hout en vezelgewassen worden nu niet veel geteeld in Nederland, maar het ministerie van Binnenlandse Zaken, Infrastructuur en Waterstaat, Economische Zaken en Klimaat, Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit, hebben € 200 miljoen vrijgemaakt om het Nationale Aanpak Biobased-Bouwen uit te voeren. Hieruit is de uitvoeringsinstantie Building Balance ontstaan die ook in Limburg een vestiging heeft.

Deze biobased gewassen dienen als bouwmaterialen. Voor hoge productiefabrieksbouw wordt bijvoorbeeld hout gebruikt. Plantaardige vezels van bijvoorbeeld hennepplanten worden daarbij in de muren gespoten voor isolatie. Er zijn veel positieve gezondheidseffecten gemoeid met dit soort gebouwen. Ook wordt met het gebruik van planten in gebouwen CO₂ opgeslagen in die gebouwen wat op de korte termijn bijdraagt aan het verminderen van uitstoot in de lucht. Op lange termijn is het CO₂ neutraal.

Met het produceren van biobased materialen is er dus een potentieel nieuw verdienmodel dat voor zowel boeren, industrie en bouwbedrijven aantrekkelijk kan zijn. Als gemeente kijken we hoe we deze nieuwe ontwikkeling een plaats kunnen geven en wat het van ons vraagt.

Resultaat

In Venray zijn er agrarische en andere ondernemingen die deel uitmaken van de biobased materialenketen.

Speerpunten

Bewustwording, meten is weten, verdienmodellen

Partners

Agrarische ondernemers, Hogere agrarische school, ministerie van EZK, Building Balance, Provincie, Waterschappen.

Planning

Start Q3 2024